"జగమేమాయా, బ్రతుకేమాయా వేదాలలో సారమింతేనయా, యీ వింతేనయా..." దూరంగా మైకులో వినబడుతూంది. జనార్ధనరావు పాటకను గుణంగా చేతులూపుసంటూ తూలుతూవస్తున్నారు. అప్పుడే లైట్లువేశారు. అటుచీకటి యిటు వెలుగూ కాకుండావుంది జగత్తు. అతని కళ్ళు జ్యోతుల్లా ఎర్రగా మండిపోతున్నాయి. పిచ్చిపిచ్చిగా ఏదో వాగుతున్నారు. ఇంటిదగ్గరకొచ్చి తలుపు తట్టాడు. ఎవరూ తీయరు. తీయకపోయేసరికి ఆ మత్తులో ధనేలుమని ఒక్క తన్ను తన్నారు తలుపుని. గడపిరిగి ఒక్కసారి భళ్ళున తెరచుకున్నాయి తలుపులు. లోపలికొచ్చి 'ఏయ్ సుశీలా, దరిద్రపు మొఖమా! ఎక్కడకు పోయావే'అంటూ అరిచారు. ఎంతసేపు కేకలేసినా ఎవరూ పలకలేదు. ఈవేళ అతనికి పేకాటలో నూటపాతికరూపాయిలొచ్చినయ్. డబ్బులొస్తే మాత్రం ఆ కనిగిరిగాడు మాత్రం వదలడు. 'బ్రదర్. డబ్బుపోయినప్పుడెలాగూ బాధతో మనొక్కడివే త్రాగుతావ్. డబ్బొచ్చి నప్పుడన్నా కొంచెం జల్సాచేసి మామీద దయ చూపించు' అంటూ గిరిగాడు ఏదేదో వాగి జనార్దన రావు డబ్బుల్తో రెండు బాటిల్సు తెప్పించాడు. కొంచెం దోసెక్కువయిందీ రోజు. ఆ గిరిగాడు పేకాట్లు, ఆదేవాళ్ళదగ్గర చేరి డబ్బొచ్చేవాళ్ళకు వంతపాడి. నాలుగు కబుర్లుచెప్పి కాస్తో, కూస్తో ఏదో విధంగా లాగుకుంటాడు. 'ధః రకరకాల బ్రతుకులు' అనుకుని గోడను తడుముసుంటూ లైటువేశాడు. తూలుకుంటూ ముందలికి పోబో యాడు. కాలికేదో బర్‌మని తగిలింది. వంగి తీశాడు. ఏవో ఉత్తరం మనక మసగ్గా కనబడు తున్నాయి అక్షరాలు. తల ఒక్కసారి విదిలించి చూశాడు. బుర్ర గిర్రున తిరిగింది. కళ్ల బైర్లు కమ్మినట్లయింది. గభాల్న కుర్చీలో కూలబడి తమాయించుకుని చదవసాగాడు.

శ్రీ జనార్ధనరావుగార్కి :

అయిదు సంవత్సరముల నుండి మీతో కాపురం చేసి విసిగి వేసారిపోయి మొదటిసారిగా, కాదు కాదు చివరసారిగా కూడా యీ సుశీల అనే ఒక నిర్భాగ్యురాలైన స్త్రీ వ్రాయునది. మంచి భర్తను కట్టుకోబోతున్నానని మన పెళ్ళినాడు అందరూ నన్ను తెగమెచ్చుకున్నారు. ఎంతో ఉప్పొంగిపోయాను. డబ్బు, అందం, పలుకుబడి కల మీరు భర్తగా లభించడం పూర్వజన్మసుకృతం అనుకున్నాను. కాని మీరొక పయోముఖ విషకుంభ మని, నా ఆశలన్నీ అడియాసలయ్యాయని తరు వాత తెలిసింది. మీరుకొనే విలాస వస్తువులలోనేను కూడా ఒకదాన్నని కాకపోతే నాకొక త్రాడువేసి మూడు ముడులు బిగించి శాశ్వతంగా బంధించారని తెలుసుకున్నాను. కాని యిప్పుడు ఆ త్రాడే ఇంకో విధంగా నాకు విముక్తిని ప్రసాదించబోతోంది. భార్యంటే ఒక సున్నితమైన మనసున్నదనీ, ఆమెకూ ఆశలూ, కోర్కెలూ వుంటాయనీ ఎన్న డైనా ఆలోచించారా మీరు, అసలంటే మానవత్వ మున్న మనిషన్న సంగతే మరచారు. మీకు బిడ్డల్ని కనడానికి, మీరు లేనప్పుడు యిల్లు కాపాడ్డానికి వున్న ఒక జీవరహితమైన యంత్రంలా నన్ను చూశారు. మన పెళ్ళయిన తరువాత నాకు మీలో వున్న వద్గుణాలన్నీ ఒక్కొక్కటే నెమ్మదిగా తెలిశాయి. పేకాడుతూ ఎన్ని రోజులైనా యిల్లాల్ని, పిల్లల్ని మరచిపోయి వుండగలరని, త్రాగి తూలుతూ అసహ్యమైన తిట్లు తిడుతూ, తింటూ నలుగురిలో నగుబాటు కాగలరనీ, వ్యభిచరించేది కాకుండా సంసారుల యిళ్ళల్లో కూడా దొరబడి సిగ్గూ, అభిమానం ఒదిలేసి చెప్పుదెబ్బలు తినగల రనీ నా ఖర్మకాలి నాకు తెలిసింది. ఎవరికి లెక్క మీకెంత డబ్బుండే, మానవత్వం నశించిన తరు వాత. మీరు నిన్న కొట్టినదెబ్బలు యింకా చురుకు చురుకు మంటున్నాయి. జాకెట్ తొడగనీయకుండా చెయ్యికూడా సరిగ్గా వ్రాయనీయకుండా వాయిస్ తోంది. బయటివాళ్ళందరూ నన్ను బంగారు చిలక ననుకుంటారు. కాని వారికేంతెలుసు నేనిక్కడ పట్టి చిలక నైపోయానని. మనదసలు సంసారు లుండే యిల్లేనా! మీరు యిరవైనాలుగు గంటలూ వరండాలో మీ స్నేహితులతో త్రాగుతూ తూలుతూ పేకాడుతుంటే మీ అందరికీ కాఫీలు. టిఫెన్లు అందించే పనిమనిషినా నేను! ఎన్నాళ్ళిలాదిందను అలా! మీరు బయట ఎకిలింతలూ కేరింతలతో, పాలు దద్దరిల్లిపోయే అరుపులతో, నవ్వులతో త్రుళ్ళుతూ వుంటే, నేనింట్లో ఒంటరిగా బిక్కుబిక్కు మంటూ వంటింటి పిల్లిలా ఎన్నాళ్ళుండను! మా అమ్మా నాన్న వాళ్లొచ్చి నా హీన పరిస్థితి చూసి, కోపంతో ఎన్నోసార్లు వాళ్ళతో వచ్చేయమన్నారు.

కాని నేను వెళ్ళలేదు. ఎందుకని! పీటలో వున్నంతసేపే మొసలికి విలువ. జనాలందరికీ అదంటే భయం. ఆ పీటనుంచి బయట

పడిందా పిల్లి పిల్ల దగ్గరనుంచీ, కుక్కపిల్లదాకా అన్నీ దాన్ని ఏడిపించుకుతింటాయి అందుకనే వుంటున్నా నిక్కడ. నేనిక్కడేదో గొప్పజీవితం గడుపుతున్నాని కొందరైనా అనుకుంటారు. ఎందుకు బయటపడి వాళ్ళ దృష్టిలో కూడా తేలికయిపోవడం! మీకు నేనెక్కడున్నా ఒకటే. మీరెలా పుట్టారసలు! ఎందుకిలా కరుడుగట్టుకపోయి, మమ్మల్ని కూడా కడుపు కట్టిస్తారు. లోకంలో మగవాళ్ళందరూ యింతేనా! మంచిగా ఎప్పుడైనా, ఏదైనా వివరించి చెబుదామని నోరు తెరిస్తే యింకా కొట్టేవారు. "ఎదురు చెపుతావా' అంటూ. ఏమిటి దీనికే ధైర్యమని ఆశ్చర్యపోతున్నారా! ఇక మీరు నన్నుయేమీ చేయలేనంతదూరం వెళ్ళిపోతున్నాను. వెళ్ళిపోతున్నానంటే ఎవరితోనో లేచిపోతున్నాననుకుంటున్నారా! ఆ వుద్దేశ్యం వుంటే ఎప్పుడో చేసేదాన్ని. చెడుపని చేసిఅటు మీకు యిటుమాకుచెడ్డపేరు తీసుకురాలేను. అందుకేఎప్పుడూ యింతధైర్యంగా మాటల్లో చెప్పలేకపోయినా, యిప్పుడు, యీ కాయితంపై నామనసు పరుస్తున్నాను. మీ దృష్టిలో భార్యంటేఏమర్థంవుందోఅర్థంచేసుకోలేకపోయాను ఇకచేసుకోలేనుకూడా! మీరు మారతారేమోనని ఎంతోకాలం ఎదురుచూశాను. ఎన్నోవిధాల ప్రయత్నించాను. అవన్నీ ఎదురుకొట్టి మీ చేష్టలను అధికం చేసినయ్ తప్ప మార్చలేకపోయాయి. అసలు మీకు మనసుంటేగా మారటానికి. మీ హృదయం పాషాణం. ఇక యీ జీవితం నేను గడపలేను. నన్ను బానిసకన్నా హీనంగాచూశారు. భార్యాభర్తలంటే ఒకరి నొకరు అర్థం చేసుకొని నవ్వుతూ, కేరుతూ. చిలకా గోరింకల్లాగా సినిమాలకూ, బీచీలకు షికార్లెడుతుంటారనీ, దాంపత్యంలో ఆనందం వుందనీ. క్రొత్తరుచులు చవిచూడొచ్చనీ. నవలలు చదివి. సినిమాలు చూసి. స్నేహితురాళ్ళు చెప్పగా విని ఎన్నో తీయని కలలు కని ఏవేవో ఊహించుకున్నాను. అవన్నీ అక్కడే అలాగే పాతేసుకు పోయాయి. ఇప్పుడు గానుగెద్దులాగా అయింది నా బ్రతుకు. 25 సంవత్సరాలకే వండిపోయాను. ఎండిపోయాను. ఇక రాలిపోతాను. మొద్దుబారిపోయింది నా మెదడు. పీక్కుపోయిన నా కళ్లూ, ఎండిపోయిన నా వొళ్ళూ, పాలిపోయిన మొఖం, చిక్కులు బడిపోయిన జుట్టూ అద్దంలో చూచుకుంటే నాకే భయంవేసింది. సింగారించుకుంటే యింకా వికృతంగా తయారవుతానేమోనని భయపడి మానేశాను. నా ముఖంలో ప్రేతకళ కనిపిస్తోంది. దీని కంతకీ కారణం ఎవరు? మీరు. పెళ్ళికి ముందు ఆడుతూ పాడుతూ కోయిలలా తిరిగే నన్ను యిప్పుడు రాయిలా చేశారు. మిమ్మల్నసేం లాభం? మిమ్ములను గురించి పూర్తిగా తెలుసుకోకుండా ఆస్తిచూసి భ్రమపడి నందుకు నిప్పులో పడ్డ పురుగుల్లా మాడిపోయాం, మోసపోయాము. అవన్నీ ఇప్పుడనుకొని ఏం లాభం! అందుకే వెళ్ళిపోతున్నాను. ఎవరూ ఎవరిని గురించి ఏమీ అనుకోని చోటికి. నా సుఖదుఃఖాలతో నిమిత్తం లేకుండా, శవం మీద కాటికాపరి పన్ను వసూలు చేసినట్లు మీ సుఖం తీర్చుకొని పోయేవారు. మన పెళ్ళైన మొదట్లో మీ పరిస్థితి గమనించి మా అమ్మా,నాన్నా ఆశ్చర్యపడి చింతించినా. "ఏదో కుర్రతనం పిల్లలు పుడితే అద్భాయే దారిలో కొస్తాడు,బాధపడకమ్మా!" అన్నారు. నిజమే నేమోలే అనుకున్నాను. కాని ఆ పిల్లడు పుట్టటంతోటే బాధలు రెండింతలై యిద్దరూ అనుభవించా ల్సొచ్చింది. యిదివరకు నా స్థితి చూసుకునే ఏడ్చేదాన్ని. కాని వాడు పుట్టిన తరువాత వాణ్ణి చూసికూడా ఏడవవలసి వచ్చింది. నాతోపాటు వాడూ బాధలు పడుతున్నందుకు. "చావైనా రాదేం!" అని చాలాసార్లు చింతించేదాన్ని. వచ్చింది చావు. ఎవరికి? నాగ్గాదు. నా బాబుకి! మీరు మనుషులేనా? లేక బ్రహ్మరాక్షసుల్లో పుట్టించబోయి పొరపాటున మనుష్యుల్లో పుట్టించాడా? నా బాబుని మీరే చంపారు! మీరు హంతకులు! కిరాతకులు! బాబు బ్రతికుండగా ఎన్నడైనా వాణ్ణి ఎత్తుకుని లాలించారా? ఎప్పుడైనా మీరు నన్ను కొడుతుంటే అడ్డొస్తే వాణ్ణి కూడా కొట్టేవారు. ప్రక్కింటి వాళ్లు పిల్లలకు పళ్ళూ, బిస్కెట్లూ తెచ్చిస్తోంటే "అమ్మా. మన నాన్నేరమ్మా, నాకు కాయలు, బిస్కెట్లు తేరా అమ్మా!" అని బాబు దిగాలుగా అడుగుతూంటే ఏం చెప్పను! మీకోసం నాయనదొస్తుంటే ప్రజలు కాపువేసినట్లు కాసేవాడు బాబు మిమ్మల్ని చూద్దానికి. కాని వాడి ఆశంతా నిరాశ అయ్యేది. మీకు ఎప్పుడైనా నవ్వుతూ ఎదురొస్తే "ఛీ. పోరా" అని కసిరేవారు. ఆ దిగులుతోనే వాడు మంచం పట్టాడు. "నాన్నా! నాన్నా!" అంటూ కలవరిస్తూనే చచ్చిపోయాడు వాడు. మీరెంత చీదరించుకున్నా మీపై వాడికెందుకో అంతప్రేమ. యిప్పుడు నేనూ చావాలని నిశ్చయించుకున్నాను. కాని నాకు మీ మీద ప్రేమలేదు. కసివుంది. అది తీర్చుకోటానికే చస్తున్నాను. ఇప్పుడు నాకు తొమ్మిదో మాసం, నవ్వొస్తోంది నాకు. ఏది లేకపోయినా దీనికిమాత్రం తక్కువలేదు. మీరు యింట్లోంచి వెళ్ళి వారమయింది. ఎక్కడికెళ్లారో, ఏమయిపోయారో తెలీదు. ఎవరైనా కనే రోజుల్లో భర్త సాన్నిధ్యం కోరుకుంటారు. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో వాణ్ణికూడా కని యీ బాధల్లో పెట్టలేను అందుకే వికసించకముందే త్రుంచేస్తున్నాను యీ మొగ్గను. రేపని పాపమైనా పుణ్యమైనా,చూస్తూ మళ్ళీ నాతోపాటు యీ బిడ్డనుకూడా నరకంలోకి త్రోయలేను. ఇక యీ సుడిగుండంలోంచి బయటపడే ఆశ యెటూలేదు. తొందరగానైనా లోపలికి పోదామని నా తాపత్రయం. ఇద్దరం ఇక్కడచచ్చి క్రొత్తలోకంలో పుడతాం. అది మరో ప్రపంచం. అక్కడ బాధకి అర్థం తెలీదు. అంతా సుఖమే! శాశ్వతమైన సుఖం. నన్ను నేను అభినందించుకుంటున్నాను యిప్పటికైనా ఆ ఆలోచనా ఆ అవకాశం వచ్చినందుకు. నాకు తెలుసు. మీరి చావుని సహజంగా చిత్రించి నన్ను తగలెయ్యగల సమర్థులని. ఒక వేళ మరో జన్మంటూ వుంటే ఏమైనాసరే మీ భార్యగా పుట్టకూడదని కోరుకుంటూ చస్తున్నాను. ఇదంతా మీ గొప్పే! ఈ రోజునుంచి శాశ్వతంగా మనబంధం తెగిపోతుంది. 25 సంవత్సరాలు జైలుజీవితం గడిపి బాహ్యప్రపంచంలో అడుగిడ బోతున్న వాడి కున్నంత సంతోషంగా ఉంది నాకు. నౌకర్లొచ్చే వేళయింది. మళ్ళీ యీ అవకాశం దొరక్క పోవచ్చు. మీ చెర విడించి గనుక సేవిక కుమారినే! నేను మిస్ సుశీలనే ఇక అంతే!

ఇట్లు
మిస్. సుశీల

మత్తు ఒక్కసారి దిగిపోయింది జనార్దనరావుకి. 'సుశీలా!' అంటూ గావుకేక పెట్టి పైకి పరుగు తీశాడు. గదిలో రూఫ్‌కి త్రాడు వ్రేలాడగట్టివుంది. దానికి క్రిందిగా కుర్చీ. దానిమీద స్టూలువేసున్నాయి. క్రింద సుశీల పడుంది. మెదడు పని చెయ్యడం మానేసింది జనార్దనరావుకి. ఏదో గొప్ప కార్యం సాధించిన దానిలా ఆమె ముఖం ప్రకాశిస్తోంది. నెమ్మదిగా సుశీల దగ్గరకు వెళ్లాడు. ఒక్కసారిగా వచ్చింది ఏడుపు కట్టలు త్రెంచుకొని. భోరుమని ఏడుస్తూ ఆమెపైబడి "సుశీలా! విన్నన్యాయం చేశాను! నీలో భావ గర్భితంగా యిన్ని ఆశలు, ఆలోచనలు వున్నాయని నాకు తెలీదు సుశీలా! పెళ్ళాంఅంటే అవసరానికి వాడే వస్తువని, దాని కప్పుడప్పుడు కిలుం పూడగొడుతుండాలి లేకపోతే మాట వినదనీ చెప్పే మూర్ఖులైన స్నేహితుల మధ్య పెరిగాన్నేను సుశీలా! నా కెవ్వరూ జీవితంగురించి సరిగ్గా చెప్పలేదు. సుశీలా! నీలో యింతటి హాలాహలం దాచుకున్నావా! నేను కళ్లుండికూడా గ్రుడ్డివాణ్ణయ్యాను. సుశీలా! నీలాంటి దేవతిక నాకు వేయి జన్మలెత్తినా దొరకదు. తెలియక నా కళ్ళు నేనే పొడుచుకున్నాను సుశీలా! నేనిప్పుడిక పశ్చాత్తాపపడి లాభంలేదు. జరగాల్సిందంతా జరిగిపోయింది. దీనికి నేను ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకోవాలి ఎలా! ఎలా! నేనూ నీతోపాటు వస్తాను సుశీలా! అక్కడ నీ కాళ్ళపైబడి క్షమాభిక్ష వేడుకుంటాను. నా పాప ప్రక్షాళనం చేసుకుంటాను. నువ్వు నన్ను తప్పక క్షమిస్తావు. నీవు నన్ను క్షమించకపోతే యిక నాకు దిక్కెవరు సుశీలా! నా అంత పాపాత్ముడు లేడు. సుశీలా వస్తున్నా! నేనూవస్తున్నా" అంటూ తాడు మెడకు వేసుకోబోయాడు.

గభాల్న ఒకచెయ్యి వారించింది జనార్దనరావుని. ఉలిక్కిపడి చూశాడావైపు. సుశీల! ఆనందం, ఆశ్చర్యం కలిసిరాగా ఒక్క గుటక మింగి, "సుశీలా! నువ్వు బ్రతికేవున్నావా సుశీలా! నన్ను క్షమించు సుశీలా! నన్ను నిష్కృతిలేని పాపాత్ముణ్ణి చేసి వెళ్ళిపోతావా? నన్ను క్షమించానను సుశీలా! అనవా" అంటూ సుశీల కాళ్ళు పట్టుకోబోయాడు. సుశీల జనార్దనరావు చేతులు పట్టుకొని "ఏమండీ! నిజంగానే మారారా మీరు! లేకపోతే యిదికూడా మీ మోసంలో భాగమా! చద్దామనే అనుకున్నాను. కాని కడుపులోని బాబు కదలాడుతా వుంటే, వాణ్ణి చంపలేకపోయాను. ఏం చెయ్యాలో తోచక కళ్ళుతిరిగి అలాగేపడిపోయాను. ఇంతలోకి మీరొచ్చారు. నమ్మొచ్చా మిమ్మల్ని" అంది. "నన్ను నమ్ము సుశీలా! ఇకనించి నీ మనసుకి బాధకలిగించే పనేదయినా చేస్తే, నీకంటే ముందే నీవు చేసిన పని నేను చేస్తాను" అన్నాడు చేతిలో చెయ్యివేసి జనార్దనరావు. సుశీల కళ్ళు మిల మిలా మెరిశాయి యిన్నాళ్ళకు. పట్టలేని ఆనందంతో. తేలికపడిన హృదయాలతో సుశీలా జనార్దనరావులు ఏకమయ్యారు.

★